

DZIEJE NAJNOWSZE

PL ISSN 0419-8824

INSTYTUT HISTORII
IM. TADEUSZA MANTEUFFLA
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
FUNDACJA INSTYTUTU HISTORII
IM. TADEUSZA MANTEUFFLA
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

KWARTALNIK
POŚWIĘCONY
HISTORII
XX WIEKU

4–2025

Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla
Polskiej Akademii Nauk
Fundacja Instytutu Historii im. Tadeusza Manteuffla
Polskiej Akademii Nauk

DZIEJE NAJNOWSZE

Rocznik LVII
2025
4

Warszawa 2025

<http://rcin.org.pl>

„Dzieje Najnowsze”
Założone w 1969 r. przez Tadeusza Jędruszczyka,
Czesława Madajczyka i Witolda Stankiewicza

KOMITET REDAKCYJNY

Łukasz Adamski, Mikheil Bakhtadze, Roman Baron, Agnieszka Cieślukowa, Idesbald Goddeeris,
Krzysztof Kawalec, Tadeusz Kondracki, Marek Kornat, Andrzej Koryn, Krzysztof Kosiński,
Claudia Kraft, Piotr Madajczyk, Wojciech Materski, [Jan Molenda], Władimir Niewieżyn,
Andrzej Nowak, Sławomir Nowinowski, Małgorzata Ptasińska, Dušan Segeš,
Andrzej Suchcitz, Włodzimierz Suleja, Tadeusz Wolsza, Michihiro Yasui

REDAKCJA

Małgorzata Gmurczyk-Wrońska (redaktor naczelna), Daniel Boćkowski (zastępca
redaktor naczelnej), Aleksander Łaniewski (sekretarz), Kamil Sasal (sekretarz), Paweł Libera
(członek redakcji), Rafał Stobiecki (członek redakcji), Jacek Tebinka (członek redakcji)

REDAKTOR WYDAWNICZY

Małgorzata Świerżyńska (język polski), Grażyna Waluga (język angielski)

TLUMACZENIA STRESZCZEŃ

Grażyna Waluga

ADRES REDAKCJI „DZIEJÓW NAJNOWSZYCH”

Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk
00-272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 31
tel. 22 831 02 61–62, w. 43, e-mail: dn@ihpan.edu.pl
<http://www.dn-ihpan.edu.pl>

Czasopismo recenzowane

p-ISSN 0419-8824
e-ISSN 2451-1323 (wersja pierwotna)

Creative Commons Attribution 4.0 International /
Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe

Współwydawcy czasopisma:

Instytut Historii
im. Tadeusza Manteuffla
Polskiej Akademii Nauk
00-272 Warszawa
Rynek Starego Miasta 31
tel. +48 22 831 02 61, w. 44
e-mail: wydawnictwo@ihpan.edu.pl

Fundacja Instytutu Historii
im. Tadeusza Manteuffla
Polskiej Akademii Nauk
00-272 Warszawa
Rynek Starego Miasta 29/31, pok. 44
tel. +48 22 831 02 61, w. 46
e-mail: fundacja.ihpan@ihpan.edu.pl

Publikacja dotowana ze środków publicznych
Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Redakcja prosi Autorów o przestrzeganie zasad przygotowania tekstów zawartych w instrukcji
zamieszczonej na stronie czasopisma: <https://www.dn-ihpan.edu.pl/pl/dla-autorow/instrukcja-redakcyjna>

Spis treści

STUDIA I ARTYKUŁY

Andrzej Friszke – <i>Nad genezą Wielkiej Czystki. Wątek polski 1926–1937</i>	5
Sebastian Fikus – <i>Reportaż, w którego prawdziwość powątpiewano pięćdziesiąt lat. Rola pułkownika Wenera Kiewitza w okupowanej Belgii 1940–1944</i> . .	37
Adrian Świerbutowski – <i>Ceny wolnorynkowe produktów pierwszej potrzeby na terenach administrowanych przez Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego</i>	55
Marta Sikorska – <i>Pierwsze lata Wandy Pełczyńskiej na emigracji. Warszawa–Rzym–Londyn 1945–1947</i>	79
Bartosz Gromko – <i>Braterstwo interesów. Współpraca gospodarcza Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej i Włoskiej Partii Komunistycznej w latach 1948–1957</i>	99
Czesław Osękowski – <i>Festiwal Piosenki Radzieckiej w Zielonej Górze w ostatniej dekadzie PRL</i>	119
Michał Kuryłowicz – <i>Wymiary polityzacji czasopiśmiennictwa taternickiego w pierwszych latach transformacji ustrojowej w Polsce (1989–1994)</i>	143
Jarosław Syrnyk – <i>Miroslaw Truchan (1923–2011). Sylwetka ukraińskiego intelektualisty w Polsce w kontekście działań SB i KGB</i>	163
Paweł Szadkowski – <i>Polityka demograficzna Nigerii a dywidenda demograficzna. Szansa i zagrożenia</i>	187

ARTYKUŁY RECENZYJNE

Tomasz Schramm, Mariusz Wołos – <i>Historyk a wojna. Uwagi na temat „Notes sur la guerre...” Pierre’a Renouwina</i>	211
Jordan Siemianowski – <i>„Między korą a drewnem”, czyli kilka uwag o najnowszej publikacji Roya Andersena „Norge under første verdenskrig. Mellom barken og veden”</i>	235

INSTYTUT HISTORII PAN
PRZEDSTAWIA

TADEUSZ EPSZTEIN

Na folwarku i we dworze

*Pracownicy
dóbr ziemskich
w XIX i I połowie XX w.
w Polsce:
próba opisu
grupy społecznej*

www.ihpan.edu.pl
www.ksiegarnia-ihpan.edu.pl

ISSN 0419-8824

9 770419 882504 12 >

<http://rcin.org.pl>